

NIEUWSBRIEF PROJECT ARBEIDSDERMATOSEN SURVEILLANCE

November 2004

Inleiding

Voor u ligt de Nieuwsbrief van november, waarin we u weer een overzicht geven van de gedane meldingen in de afgelopen maanden (mei tot en met augustus) en die vergeleken hebben met de meldingen uit dezelfde periode in 2003. Ook vindt u weer een kort overzicht van de meldingen die u zelf hebt gedaan in deze periode.

We hebben in deze Nieuwsbrief een interessante casus opgenomen en verder treft u nog enige nieuwsberichten aan van het NECOD en NCvB.

Overzicht van de meldingsgegevens mei t/m augustus 2004

Aantal geretourneerde kaarten en meldingen

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van het aantal geretourneerde kaarten en het aantal meldingen. Het maximale aantal te retourneren kaarten is 23 in deze periode (aantal deelnemers aan het ADS-project). Dit levert dan een respons op van 96%, 83%, 83% en 78% in respectievelijk mei, juni, juli en augustus. Vergelijking met 2003 is hier niet goed mogelijk doordat niet precies bekend is hoeveel potentiële melders er per maand aanwezig waren. In totaal zijn er in deze periode 222 meldingen gedaan. Dit is minder dan de periode hiervoor (januari t/m april) toen er 249 meldingen waren. Vergelijking met dezelfde periode in 2003, en dus eveneens met de vakantieperiode, laat ook een lager aantal meldingen zien (249 meldingen in 2003, zie tabel 1). Mogelijk komen er nog enkele kaarten van augustus binnen met meldingen.

	mei '04	juni '04	juli '04	aug '04	totaal mei- aug 2004	totaal mei- aug 2003	Vershil 2004 t.o.v. 2003
aantal geretourneerde kaarten	22	19	19	18	78	90	-13,3%
percentage kaarten terug	96%	83%	83%	78%	85%		
aantal meldingen	66	53	59	44	222	249	-10,8%
aantal meldingen per kaart	3,0	2,8	3,1	2,4	2,8	2,8	

Tabel 1 Aantal meldingskaarten en meldingen van mei t/m augustus 2004 vergeleken met dezelfde periode in 2003

In tabel 2 worden de meldingen verdeeld naar diagnose. Het aandeel contacteczeem is in

vergelijking met 2003 gelijk gebleven op 79%. Er is net als in de vorige periode een daling te zien in het aandeel neoplasmata, van 10% in mei t/m augustus 2003 tot 8% in 2004 (daling van 19%, rekening houdend met de totale vermindering van het aantal meldingen).

Diagnose	mei '04	juni '04	juli '04	aug '04	totaal mei- aug 2004	totaal mei- aug 2003
Contacteczeem	52	44	47	32	175	197
Contact urticaria	2	1		1	4	5
Folliculitis, acne	1	1	1	2	5	2
Infecties (Tinea, Wratten en anders)		1	1	1	3	3
Mechanisch trauma					0	2
Nagels (Dystrofie, Paronychia)	1		1	1	3	1
Neoplasmata (Keratosis, Basaalcelcarcinoom, spinocellulair ca., melanoma)	7	2	6	3	18	25
Overige huidaandoeningen	3	4	3	4	14	13
Onbekend					0	1

Tabel 2 Hoofddiagnosen van de meldingen in de maanden mei t/m augustus 2004 vergeleken met dezelfde periode in 2003

Meldingen van arbeidsdermatosen per beroepssector

Opvallend in tabel 3 is de grote hoeveelheid meldingen in de metaalsector. In de afgelopen periode zijn de meeste meldingen uit deze sector (wat overigens ook in 2003 het geval was, tezamen met de voedingssector) afkomstig. Het zijn er in absolute zin meer dan in 2003, maar aangezien er minder meldingen zijn gedaan in 2004 is het verschil relatief dus groter. Ook in vergelijking met de vorige periode is het aantal meldingen gestegen in de metaalsector (25 meldingen in januari t/m april). Sectoren waar eveneens een relatieve stijging is opgetreden, rekening houdend met de daling in het totale aantal meldingen, zijn de volgende: gezondheids- en welzijnszorg, transportsector en onderwijs. In de agrarische sector, voedingssector, detailhandel, publieke dienstverlening, bouwnijverheid en industrie is het aantal meldingen gedaald.

Wanneer er binnen de sectoren wordt gekeken vallen een aantal beroepen op. Grote bijdrage aan de meldingen in de metaalsector leveren de meldingen van monteurs (van 13 naar 19). In de gezondheids- en welzijnssector is een flinke stijging te zien van het aantal meldingen in de verzorging (van 3 naar 12) en bij ziekenhuisassistenten (OK-assistenten, longfunctieassistenten etcetera) (van 1 naar 6). Een afname is zichtbaar bij de verpleegkundigen (van 13 naar 9).

Het aantal meldingen van koks met een arbeidsdermatose is gedaald in de voedingssector (van 10 naar 3). In de agrarische sector is het opvallend dat er geen meldingen van bloem- en plant kwekers zijn gedaan in 2004 terwijl er in 2003 nog 5 meldingen waren. Ook zijn de meldingen van de bloemist gedaald (van 5 naar 1).

Tot slot is in de schoonmaaksector een verschuiving te zien van de schoonmakers naar hulp in

de huishouding/ thuiszorg (12 en 1 in 2003 en respectievelijk 6 en 6 in 2004).

Wanneer wordt gekeken naar het aantal meldingen van contacteczeem (tussen haakjes in tabel 3 vermeld), dan ziet de verdeling er iets anders uit. De meeste meldingen vinden daar plaats in de gezondheids- en welzijnszorg, en daar treedt ook in vergelijking met 2003 een toename op (van 26 naar 34). In 2003 had de metaalsector de meeste meldingen van contacteczeem (28).

Sectoren	mei '04	juni '04	juli '04	aug '04	totaal	
					mei- aug 2004	mei- aug 2003
Metaalsector	11	8	9	7	35 (32)	33 (28)
Gezondheids- en welzijnszorg	7	7	9	11	34 (34)	30 (26)
Voedingssector	5	6	9	5	25 (17)	33 (26)
Cosmetica/ lichaamsverzorging	7	7	1	6	21 (18)	24 (24)
Agrarische sector	5	2	7	3	17 (10)	30 (16)
Bouwnijverheid	6	4	3	2	15 (7)	20 (13)
Industrie	7	3	4	1	15 (13)	20 (20)
Schoonmaaksector	4	3	5		12 (12)	13 (12)
Transport	3	5		2	10 (6)	7 (5)
Detailhandel	4	1	3		8 (6)	12 (12)
Onderwijs	2	1	2	1	6 (5)	5 (2)
Publieke dienstverlening		1			1 (1)	5 (2)
Overige sectoren	5	5	7	4	21 (12)	17 (11)
Beroep onbekend				2	2 (2)	0 (0)

Tabel 3 Totaal aantal meldingen in mei t/m augustus 2004 en dezelfde periode in 2003. Tussen haakjes staat het aantal meldingen van contacteczeem.

Uw eigen meldingsgegevens teruggekoppeld

Hieronder vindt u weer een overzicht van uw meldingen die zijn binnengekomen vóór 1 november 2004. De eerste tabel geeft een overzicht van de geretourneerde kaarten per maand. Aangeduid wordt of u wel of niet een meldingskaart heeft gestuurd. Daaronder wordt het aantal meldingen weergegeven van een maand waarin u een meldingskaart heeft verstuurd. In de tweede tabel wordt een overzicht gegeven van de hoofddiagnosen die u heeft gemeld.

VOORBEELD ZONDER GETALLEN

	mei '04	juni '04	juli '04	aug '04	totaal mei- aug 2004
kaart geretourneerd?					
aantal meldingen					

Tabel 4 Overzicht binnengekomen kaarten en aantal meldingen mei t/m augustus 2004

Diagnose					totaal mei- aug 2004
	mei '04	juni '04	juli '04	aug '04	
Contacteczeem					
Infecties (Tinea, Wratten en anders)					
overige dermatosen					

Tabel 5 Hoofddiagnosen van de meldingen mei t/m augustus 2004

Casus

Keukenproblemen (Prof. dr. D.P. Bruynzeel)

Keukenwerk kan zeer gevarieerd zijn maar is meestal huidbelastend. Dit wordt nog eens geïllustreerd door de cijfers in tabel 3 van deze nieuwsbrief: de voedingssector haalt hoge cijfers.

Zomer 2004 werd een 21 jarige kok gezien, met eczeem aan de handen. De ergste afwijkingen bevonden zich aan de vingers van de linker hand en aan de ulnaire zijde van de rechter hand. Hij is rechtshandig en gebruikt slechts af en toe (vinyl) handschoenen. Het eczeem breidt soms uit naar de onderarmen en het gelaat. Hij heeft ook wel een dik oog en dikke jeukende lippen. Hij bereidt kant-en-klaar maaltijden voor een slagerij; contact heeft vooral plaats met groente en vlees. Patiënt heeft bemerkt dat de klachten binnen enkele uren kunnen optreden na snijden van champignons, prei, witlof en andijvie. De handen worden niet vaker dan 10 x per dag gewassen.

Allergologisch onderzoek met de Europese Standaard serie, een aanvullende routinereeks en kruiden leverde een niet relevante reactie op voor thiomersal en een relevante 1+ reactie op dag 2, 3 en 7 voor de Compositeten mix. Patiënt is niet atopisch. Anamnestic geeft hij aan dat de eczeemklachten verergeren na het snijden van witlof en andijvie. Beide behoren tot de familie van de Compositae (Asteraceae) waar overigens ook sla toe behoort (zie folder: U bent allergisch voor Compositeten (SL-mix): Wat nu?).

De sesquiterpenelactone mix (de belangrijkste allergenen uit de Compositae) was negatief. Jammer genoeg detecteert dit mengsel slechts in 65% van de patiënten met een contactallergie voor Compositeten. Testen met de Compositeten mix verhoogt dit percentage aanzienlijk. Deze mix bevat *Parthenolide*, en de extracten van de *Tanacetum vulgare*, *Arnica montana*, *Chamomilla Romana* en *Achillea mullifolium*.

Behalve sesquiterpenen uit de SL-mix bevat deze mix ook minder frequent contacteczeem veroorzakende allergenen. Een nadeel is dat deze mix sensibilisatie kan veroorzaken en de testconcentratie marginaal irritant is. Men moet dus beducht zijn op laat positieve reacties. Onze patiënt gaf ook aan last te hebben van prei (behoort samen met de ui tot de Alliaceae). Hij werd echter niet getest met verse prei, wel met ui: een contactallergie voor prei is dus niet uitgesloten.

Naast deze allergische factoren spelen ook irritatieve factoren een rol, zoals het natte werk, contact met groentesappen. Ook een contact urticariële factor voor b.v. de vleessoorten kan een rol spelen maar daar waren bij onze patiënt geen aanwijzingen voor.

Uitgebreide instructie hoe te gaan werken en de huid te beschermen en verzorgen hadden duidelijk verbetering van het eczeem ten gevolge. Hij besloot echter toch naar ander werk om te zien. Het vermijden van in het bijzonder de irritatieve factoren is voor koks uiterst moeilijk. Alleen met goede begeleiding en zeer veel energie en wilskracht van de betrokkene zelf is het mogelijk om onder zulke omstandigheden door te gaan in dit beroep.

Agenda

PMS cosmetica symposium

Het 5^e symposium is gepland op woensdagmiddag 20 april 2005, in Utrecht. De onderwerpen betreffen cosmetica en huidirritatie: Sensitive Skin.

Nieuws NECOD

De organisatie van de cursusdag (de 4de alweer) voor dermatologen en bedrijfsartsen op een werkpleklocatie bij de industrie, heeft enige vertraging opgelopen maar het ligt in de lijn der verwachting dat deze cursus aan het einde van het voorjaar gehouden zal kunnen worden. Het doel van deze dag is om met een bedrijfsgeneeskundige en een dermatologische bril naar een werkplek te kijken, de problematiek van beide kanten te benaderen en gezamenlijk tot een conclusie te komen.

Nieuws NCvB

In oktober is het Signaleringsrapport 2004 van het NCvB verschenen. Ook dit jaar is er een hoofdstuk gewijd aan de arbeidsgerelateerde huidandoeningen. Hierin wordt stilgestaan bij de omvang van de problematiek (aan de hand van onder andere cijfers uit het ADS-project), wordt een vergelijking gemaakt met internationale cijfers en wordt er ingegaan op de wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Het rapport kan op de website www.beroepsziekten.nl worden gedownload.

Contactpersonen

Prof. Dr. D.P. Bruynzeel (NECOD)
020-4440145 fax: 020-4440148
dp.bruynzeel@vumc.nl

Prof Dr. P.J. Coenraads (NECOD)
050-3612896/8000 fax: 050-3612624
p.j.coenraads@med.rug.nl

Dr. T. M. Pal (NCvB)
020-5665324/5387 fax: 020-5669288
t.m.pal@amc.uva.nl